O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI, CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI

Ro'yxatga olindi:
№ BD-60410100 – 2.10
«29 » 08 2024 yil

"TASDIQLAYMAN"
O'quv ishlari bo'yicha prorektor
q.x.f.d., professor
_______ A.A.Elmurodov
« » 08 2024 yil

CHET MAMLAKATLAR SOLIQ TIZIMI XUSUSIYATLARI FANINING ISHCHI O'QUV DASTURI (SILLABUSI)

(Sirtqi ta'lim 4-bosqich talabalari uchun)

Bilim sohasi:	400000	-	Biznes, boshqaruv va huquq
Ta'lim sohasi:	410000	-	Biznes va boshqaruv
Ta'lim yo'nalishi:	60410100	-	Buxgalteriya hisobi va audit (qishloq xo'jaligida)

Samarqand – 2024

Fanning ishchi o'quv dasturi (sillabusi) 202_ yilda tasdiqlangan ishchi o'quv reja va fan dasturiga muvofiq ishlab chiqildi.

Tuzuvchilar:

Alikulov A.I. – SamDVMChBU, "Iqtisodiyot va buxgalteriya hisobi" kafedrasi professori v.b., iqtisodiyot fanlari doktori

Yuldashev Sh.X. – SamDVMChBU "Iqtisodiyot va buxgalteriya hisobi" kafedrasi assistenti

Taqrizchilar:

1. Toshnazarov S. - Samarqand iqtisodiyot va servis instituti "Buxgalteriya hisobi" kafedrasi mudiri, i.f.d., professor.
2. M.Sh.Mardonov-Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti Samarqand filiali "Buxgalteriya hisobi va statistika" kafedrasi mudiri, i.f.b.f.d., dotsent

Fanning ishchi o'quv dasturi "Iqtisodiyot va buxgalteriya hisobi" kafedrasining 202_ yil "____" ________dagi "____"__-son yig'ilishida muhokamadan o'tgan va fakultet Kengashida muhokama qilish uchun tavsiya etilgan.

Kafedra mudiri: ____________ **Eshmuradov U.T.**

Fanning ishchi o'quv dasturi "Iqtisodiyot" fakulteti Kengashida muhokama etilgan va foydalanishga tavsiya qilingan (202_ yil _____ _________dagi ____ -sonli bayonnoma).

Fakultet kengashi raisi: ____________ **Alikulov A.I.**

Kelishildi:

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i professor v.b. ____________ **Ro'ziqulov R.F.**

Fan Sillabusi
Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti

Fan to'g'risida ma'lumot
Fan shifri: HSMSTXE 4404
Fan nomi: **Chet mamlakatlar soliq tizimi va xususiyatlari**
Semestr/yil: **7-semestr/2024-2025 o'quv yili**
Kafedra: **"Iqtisodiyot va buxgalteriya hisobi"**
Soatlar/kreditlar: **4,0 ECTS (20 auditoriya soati, 100 soat mustaqil ta'lim)**

Ma'ruza	Amaliy mashg'ulot	Mustaqil ta'lim	Jami
10	10	100	120

Fan bo'yicha mashg'ulotlarning joylashuvi:
Auditoriya vaqti: dars jadvaliga asosan
Talablar:
Fan uchun mas'ul kafedra: **"Iqtisodiyot va buxgalteriya hisobi"**
Instruktor to'g'risida ma'lumot
Kafedra joylashgan joyi: **SamDVMChBU, 5-o'quv binosi, 519-xona**
Telefon: +99899-702-41-04 ish telefoni; mobil: +99899-702-41-04
E.mail. Yuldoshev@internet.ru Ish vaqti: Uchrashuvga ko'ra

I. Fanni o'qitishdan maqsad - Soliqlar jamiyat taraqqiyotining ma'lum bir bosqichida yuzaga kelib, ishlab chiqarish kuchlari va ishlab chiqarish munosabatlarini rivojlanishining natijasi hisoblanadi. Soliqlar davlatni kelib chiqishi bilan bog'liq. Davlat o'zining funktsiyalarini amalga oshirish uchun ma'lum harajatlarni amalga oshirishi va ularni qoplash uchun soliq va yig`imlarni undirilishiga sabab bo`ladi. Soliqlar iqtisodiyotni boshqarish qurollaridan biri bo'lganligi uchun mutaxassislar doimiy ravishda soliqni yalpi ichki mahsulotga nisbatan salmog'i to`g'risida fikr, mulohaza yuritib kelganlar. Soliq yukini optimal darajasini aniqlash bo'yicha qator olimlar ilmiy nazariyalar yaratganlar. Lekin hozirgi kungacha uning mutlaqo to'g'ri darajasi, iqtisodiy kriteriysi aniqlanmagan. Chunki soliqlarni yalpi ichki mahsulotdagi salmog'i iqtisodiy, ijtimoiy, siyosiy omillar bilan chambarchas bog'liq va ular bilan birgalikda o'zgarib turadi. Chet mamlakatlar soliq tizimlari xususiyatlarini o'rgatishdan iboratdir.

II. Fanning vazifasi – talabalarning chet mamlakatlarda soliqqa tortish tizimining normativ-huquqiy asoslari, soliq munosabatlarining sub'yektlari, ularning huquqlari va majburiyatlari, soliq hisobi va soliq hisobotlari, soliq majburiyatlarini bajarish, soliq nazorati va soliqqa oid huquqbuzarlik uchun javobgarlik, O'zbekiston Respublikasida soliqlar va yig'imlar, ularning to'lovchilari, soliq solish ob'yekti va bazasi, soliqni hisoblab chiqarish, hisob-kitobini taqdim etish va to'lash tartiblarini hamda ularni buxgalteriya hisobida aks ettirish bo'yicha ko'nikma va malakalarini shakllantirishdan iborat.

III. Fanni o‘zlashtirish natijasida talaba:

- Chet mamlakatlarda soliqlarning mohiyati, zarurligi va funksiyalari to‘g‘risida, soliq tizimi va soliqlarning guruhlanishi, chet mamlakatlarda soliqlar tizimi va uning o‘ziga xos xususiyatlari haqida ***tasavvurga ega bo‘lishi;***
- Chet mamlakatlarda soliq subyektlari tarkibi, ularning guruhlanishini soliqlar va majburiy to‘lovlarni hisoblash usullarini va ulardan samarali foydalanish usullarini qo‘llash va o‘qitish ***ko‘nikmalariga ega bo‘lish;***
- Chet mamlakatlarda amalda bo‘lgan soliqlar va boshqa majburiy to‘lovlar turlari va ularning o‘ziga xos xususiyatlari ***malakasiga ega bo‘lishi kerak.***

IV. O‘qitish usullari:

Fanni o‘qitish jarayonida zamonaviy uslublardan foydalanish, sohadagi muammolarni ta’limning ommaviy shakllari bilan bog‘lab, talabalarning nazariy bilimlarini amaliy mashg‘ulotlar orqali mustahkamlab borish lozim. O‘quv materiallarini talabalar tomonidan unumli o‘zlashtirish uchun ko‘rgazmali qurollar o‘qitishning texnik vositalari, Chet mamlakatlar soliq tizimi xususiyati fani bo‘yicha chop etilgan ma’ruza matnlaridan keng foydalanish, talaba bilimini baholash tizimini joriy etish. Ma’ruza mashg‘ulotlarida ilg‘or pedagogik texnologiyalar foydalaniladi.

“Chet mamlakatlar soliq tizimi xususiyati” kursini loyihalashtirishda quyidagi asosiy konseptual yondoshuvlardan foydalaniladi:

Shaxsga yo‘naltirilgan ta’lim.
Tizimli yondoshuv.
Faoliyatga yo‘naltirilgan yondoshuv.
Dialogik yondoshuv.
Hamkorlikdagi ta’limni tashkil etish.
Muammoli ta’lim.

V. Fanning tarkibiy tuzilishi:

5.1. “Chet mamlakatlar soliq tizimi xususiyati” fanidan rejalashtirilgan ma’ruza mashg‘ulotlarining kalendar tematik rejasi

Ma’ruza mashg‘ulotlarining:			
№	mavzulari	Rejasi	soat
1-modul. Kirish. Qishloq xo‘jalik hayvonlarini kelib chiqishi eksteryeri va konstitutsiyasi			
1.1	Evropa iqtisodiy hamkorligi (EIH) mamlakatlarida asosiy soliqlar va soliq tizimi	1.1.1. Iqtisodiy rivojlangan mamlakatlarni soliq tizimi. Iktisodiy rivojlangan, etakchi davlatlarni soliq siyosati. 1.1.2. Jahon iqtisodiyotida milliy soliq tizimlarini bir-biriga moslashishini kelajagi. “Chet mamlakatlar soliq tizimi va xususiyatlari” fanining predmeti. 1.1.3.Soliqlarning iqtisodiy mohiyati va zarurligi. Soliq printsiplari. Soliqlarning daromadini qayta taqsimlash va	2

8. A.Jo‘raev., M.Usmonova. Jimoniy shaxslarni soliqqa tortish. O‘quv qo‘llanma. –T.: “Sano-standart”, 2015.

Axborot manbaalari

9. www.Ziyo.net.
10. www.soliq.uz.
11. www.norma.uz

VIII. Baholash

Talabalarning fanlarni o‘zlashtirishi 5 ballik tizimda baholanadi.
5 (a’lo) baho:
Xulosa va qaror qabul qilish;
Ijodiy fikrlay olish;
Mustaqil mushohada yurita olish;
Olgan bilimlarini amalda qo‘llay olish;
Mohiyatini tushunish;
Bilish, aytib berish;
Tasavvurga ega bo‘lish;
4 (yaxshi) baho:
Mustaqil mushohada yurita olish;
Olgan bilimlarini amalda qo‘llay olish;
Mohiyatini tushunish;
Bilish, aytib berish;
Tasavvurga ega bo‘lish;
3 (qoniqarli) baho;
Mohiyatini tushunish;
Bilish, aytib berish;
Tasavvurga ega bo‘lish;
2 (qoniqarsiz) baho:
Dasturni o‘zlashtirmaganlik;
Fanning mohiyatini bilmaslik;
Aniq tasavvurga ega bo‘lmaslik;
Mustaqil fikrlay olmaslik.

7	Amerika qo'shma shtatlarining soliq tizimi.	Adabiyotlardan konspekt qilib referat yozish	Oktabr 2024	8
8	Kanadada soliqlar.	Adabiyotlardan foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	Oktabr 2024	8
9	Shveytsariyani soliq tizimi.	Adabiyotlardan foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	Noyabr 2024	8
10	Germaniya federativ respublikasida soliqqa tortish.	Adabiyotlardan foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	Noyabr 2024	8
11	Yaponiya soliq tizimi.	Adabiyotlardan konspekt qilib referat yozish	Noyabr 2024	8
12	Belgiyaning soliq tizimi.	Adabiyotlardan foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	Noyabr 2024	8
13	Xitoy xalq respublikasi soliq tizimi.	Adabiyotlardan konspekt qilib referat yozish	Dekabr 2024	4
Jami:				**100**

VII. Adabiyotlar

Asosiy adabiyotlar

1. Shamsutdinov F.Sh., Shamsutdinova Sh.F. "Chet mamlakatlar soliq tizimi" darslik Toshkent 2006.
2. Vahobov A, Jo'raev A. Soliqlar va soliqqa tortish. Darslik, - T.: "Sharq", 2009.
3. Jurayev A., Safarov G, Meyliyev O. Soliq nazariyasi / O`quv qo`llanma. - T.: «Iqtisod-moliya», 2018.

Qo'shimcha adabiyotlar

4. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekistonda erkin va farovon yashaylik. "Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021 yil. – 52 bet.
5. Mirziyoyev Sh.M. Insonparvarlik, ezgulik va bunyodkorlik-milliy g'oyamizning poydevoridir. Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021 yil. – 36 bet.
6. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. Toshkent, "O'zbekiston" nashriyoti, 2022 yil. – 416 bet.
7. "O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi to'g'risida" PF-4947-sonli Farmoni.

		iqtisodiyotni boshqarishdagi ahamiyati. Chet mamlakatlarda soliqqa tortish tizimi.	
1.2.	Fransiya soliq tizimi	1.2.1.Fransiyani soliq tizimi asoslari. Qo'shilgan qiymat solig'i. Jismoniy shaxslarga solinadigan daromad solig'i. Korxonalarga solinadigan soliqlar. 1.2.2.Mahalliy soliqlar. Soliq tizimini boshqarish va soliq nazorati. Fransiyada soliqlar va yig'imlar tizimi. Fransiya hududida amalda bo'lgan soliqlar va yig'imlar. 1.2.3.Soliq to'lovchilarning ayrim toifalari uchun Fransuyada amaldagi maxsus soliq rejimlari. Soliqlar va yig'imlar. 1.2.4.Fransiya yuridik shaxslardan undirilgan soliqlar va yig'imlar tarkibi. Jismoniy shaxslardan olinadigan soliqlar va yig'imlar.	2
1.3.	Buyuk britaniya soliq tizimi	1.3.1.Soliq tizimining asoslari. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig'i. Merosga solinadigan soliq. Kompaniyalarni soliqqa tortish. 1.3.2.Korporatsiya foydasiga solinadigan soliq. Kapitalni o'sishiga solinadigan soliq. Neftdan olinadigan daromadga solinadigan soliq. 1.3.3.Qo'shilgan qiymat solig'i. Aktsizlar, bojlar. Gerb yig'imi. Mulk solig'i.	2
1.4	Belgiyaning soliq tizimi.	1.4.1.Belgiyaning soliq tizimi. Korporatsiya foydasiga solinadigan soliq. 1.4.2.Jismoniy shaxslardan olinadigan davlat daromad solig'i. Qo'shilgan qiymat solig'i. Aktsizlar. Mulkdan olinadigan soliq.	2
1.5	Italiyaning soliq tizimi	1.5.1.Italiya davlatida soliqlarning vujudga kelishi va rivojlanishi. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig'i. 1.5.2.Huquqiy shaxslardan olinadigan daromad solig'i, Mahalliy daromad solig'i. Meros va hadyadan olinadigan soliq.	2

		1.5.3.Qo'shilgan qiymatga solinadigan soliq. Maxsus aktsizlar. Ish yuritish jarayonlaridan olinadigan soliqlar. 1.5.4.Italiya davlatida soliqlarning vujudga kelishi va rivojlanishi.	
		Jami:	**10**

5.2. "Chet mamlakatlar soliq tizimi xususiyati" fanidan rejalashtirilgan amaliy mashg'ulotlarining kalendar tematik rejasi

Amaliy mashg'ulotlarning			
№	**mavzulari**	**rejasi**	**soat**
1.	Evropa iqtisodiy hamkorligi (EIH) mamlakatlarida asosiy soliqlar va soliq tizimi	1.1.Iqtisodiy rivojlangan mamlakatlarni soliq tizimi. Iktisodiy rivojlangan, etakchi davlatlarni soliq siyosati. 1.2.Jahon iqtisodiyotida milliy soliq tizimlarini bir-biriga moslashishini kelajagi. "Chet mamlakatlar soliq tizimi va xususiyatlari" fanining predmeti. 1.3.Soliqlarning iqtisodiy mohiyati va zarurligi. Soliq printsiplari. Soliqlarning daromadini qayta taqsimlash va iqtisodiyotni boshqarishdagi ahamiyati. Chet mamlakatlarda soliqqa tortish tizimi.	2
2.	Fransiya soliq tizimi	2.1.Fransiyani soliq tizimi asoslari. Qo'shilgan qiymat solig'i. Jismoniy shaxslarga solinadigan daromad solig'i. Korxonalarga solinadigan soliqlar. 2.2.Mahalliy soliqlar. Soliq tizimini boshqarish va soliq nazorati. Fransiyada soliqlar va yig'imlar tizimi. Fransiya hududida amalda bo'lgan soliqlar va yig'imlar. 2.3.Soliq to'lovchilarning ayrim toifalari uchun Fransuyada amaldagi maxsus soliq rejimlari. Soliqlar va yig'imlar. 2.4.Fransiya yuridik shaxslardan undirilgan soliqlar va yig'imlar tarkibi. Jismoniy shaxslardan olinadigan soliqlar va yig'imlar.	2
3.	Buyuk britaniya soliq tizimi	3.1.Soliq tizimining asoslari. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig'i. Merosga solinadigan soliq. Kompaniyalarni soliqqa tortish. 3.2.Korporatsiya foydasiga solinadigan soliq. Kapitalni o'sishiga solinadigan soliq.	2

		Neftdan olinadigan daromadga solinadigan soliq. 3.3.Qo'shilgan qiymat solig'i. Aktsizlar, bojlar. Gerb yig'imi. Mulk solig'i.	
4.	Belgiyaning soliq tizimi.	4.1.Belgiyaning soliq tizimi. Korporatsiya foydasiga solinadigan soliq. 4.2.Jismoniy shaxslardan olinadigan davlat daromad solig'i. Qo'shilgan qiymat solig'i. Aktsizlar. Mulkdan olinadigan soliq.	2
5.	Italiyaning soliq tizimi	5.1.Italiya davlatida soliqlarning vujudga kelishi va rivojlanishi. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig'i. 5.2.Huquqiy shaxslardan olinadigan daromad solig'i, Mahalliy daromad solig'i. Meros va hadyadan olinadigan soliq. 5.3.Qo'shilgan qiymatga solinadigan soliq. Maxsus aktsizlar. Ish yuritish jarayonlaridan olinadigan soliqlar. 5.4.Italiya davlatida soliqlarning vujudga kelishi va rivojlanishi.	2
		Jami:	**10**

VI. "Chet mamlakatlar soliq tizimi xususiyati" fanidan rejalashtirilgan talabalar mustaqil ta'limining kalendar tematik rejasi

№	Mustaqil ta'lim mavzulari	Amalga oshirish mexanizmi	Bajarish muddati	Hajmi (soatda)
1	Evropa iqtisodiy hamkorligi (eih) mamlakatlarida asosiy soliqlar va soliq tizimi.	Adabiyotlardan konspekt qilib referat yozish	Sentabr 2024	8
2	Fransiya soliq tizimi.	Adabiyotlardan konspekt qilib referat yozish	Sentabr 2024	8
3	Buyuk britaniya soliq tizimi.	Adabiyotlardan konspekt qilib referat yozish	Sentabr 2024	8
4	Italiyaning soliq tizimi.	Adabiyotlardan konspekt qilib referat yozish	Sentabr 2024	8
5	Shvetsiyani soliq tizimi.	Adabiyotlardan foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	Oktabr 2024	8
6	Ispaniya soliq tizimi.	Adabiyotlardan konspekt qilib referat yozish	Oktabr 2024	8